

[Ingvard Dahl.]

1951 omfattede ca. 45 pct. af hele byggeprogrammets millionbeløb, nemlig 745 mill. kr. af 1 515 mill. kr. Derfor har vi også i vort byggeprogram gjort den bemærkning, at der således skulle være materialer og arbejdskraft nok til, at det ikke er nødvendigt at foretage en nedskæring af boligbyggeriet, men naturligvis er det en forudsætning for, at boligbyggeriet kan fremmes i tilstrækkelig grad, at der sikres tilstrækkeligt hold på den samlede byggevirksomhed. Det er derfor efter min opfattelse en uhyre dårlig anvendelse af forsvarsberedskabet og af forsvaret som helhed at opstille det militære byggeprogram som et skærmbret for nedgangen i boligbyggeriet. Jeg tror ikke, det er ad denne vej, man skal underbygge forsvarsviljen i det danske folk.

Når de nødvendige foranstaltninger, herunder materialeregulering, gennemføres, vil det efter vort partis opfattelse være muligt at sikre et boligbyggeri på ca. 20 000 lejligheder samt det nødvendige militære og offentlige byggeri, og der vil endog blive plads til et erhvervsbyggeri af samme størrelse som i 1951. Derimod vil det være nødvendigt at lægge byggearbejderne som helhed således tilrette, at arbejdskraften får mulighed for at fuldføre det byggeri, der sættes i gang, i et normalt tempo. Betingelserne herfor er, at reparations- og ombygningsvirksomheden i den udstrækning, arbejdskraftsituationen kræver det, henlægges til vinterhalvåret.

Til dette spørgsmål ønsker jeg yderligere at bemærke, at vi i de faglige overenskomster har gennemført en række bestemmelser, der sikrer arbejdskraftens udnyttelse også på den tid af året. Fra bygningsarbejdernes side var vi noget betænkelige ved gennemførelsen af disse bestemmelser; vi vidste nemlig af bitter erfaring, at vor arbejdsløshedsprocent under en restriktionsfri byggevirksomhed let vil nå op på tal som 20, 25, 30 pct. for vinterhalvårets vedkommende, og det har under den nuværende højtærede bolig- og indenrigsministers regeringstid vist sig, at disse bange anelser ikke var ubegrundede; thi arbejdsløshedstallet i byggeindustrien er blevet mere end fordoblet og udgør i dag mellem 20 og 30 pct. for de forskellige fag. Socialdemokratiets byggeprogram gør da også opmærksom på, at den kraftige nedskæring af boligbyggeriet, som må forudses, hvis den nuværende linie fortsættes, kan medføre beskæftigelsesvanskeligheder indenfor industrien, og herunder henleder vi opmærksomheden på, at der er

en tilbagegang i erhvervsbyggeriet, når man ser bort fra landbrugserhvervet.

Den højtærede boligminister udtalte i sin fremsættelsestale, at det foreliggende lovforslag har til formål at fremkalde en forøgelse af boligproduktionen og modarbejde den nedgang i byggeinitiativet, som i øjeblikket giver anledning til bekymringer for det fremtidige boligbyggeris omfang. Det var bekymringerne. Men hvad er nu hovedårsagen til nedgangen i byggeriet, i hvert fald for det sidste års tid? Om dette siger Fællesorganisationen af almennyttige danske Boligselskaber i en henvendelse af 11. december til den højtærede boligminister, at den kalkulerede husleje for det sociale nybyggeri i perioden fra 1950 til november 1951 er steget med 40—45 pct., således at den kalkulerede husleje for en almindelig 2½ værelses lejlighed på 72 m² for provinsens vedkommende går op fra 1340 kr. til 1940 kr. Stigningerne er formentlig større i de storkøbenhavnske kommuner. Boligselskaberne gør opmærksom på, at denne stigning på 600 kr. fordeler sig på følgende måde: kreditstramningen har 230 kr. på samvittigheden, stigende håndværksudgifter ca. 255 kr. og fordyrelse af driften 215 kr. Det er givet, at med en sådan forhøjelse af huslejen eller boligafgiften, hvad man nu vil kalde det, er det vanskeligt, for ikke at sige umuligt for familier med jævne indtægter at få råd til at bo i de nyopførte lejligheder. Det vil igen sige, at efterspørgslen bliver mindre, uden at man deraf kan udlede, at boligbehovet er dækket. Det er for mig så ubetinget her, årsagen til nedgangen i byggeinitiativet skal søges. Det er nemlig ikke alene det private byggeri, der bliver tilbageholdende, det gælder også boligselskaberne og i nogen grad også kommunerne, som har opgivet deres byggeinitiativ, fordi de ikke har modt større forståelse hos den højtærede boligminister, end tilfældet nu er.

Nu møder så ministeren med nogle, skal vi sige lapperier på boligstøtteloven, der skal have til formål at fremme boligproduktionen. Der kan muligvis nok ud i fremtiden komme et tidspunkt, hvor det private byggeri vil tage fat efter de linier, som lovforslaget anlægger. Når den højtærede boligminister opgiver, at hans formål er at stille det private og det sociale boligbyggeri lige, vil jeg naturligvis ikke bestride, at det kan være hensigten. Det er så ubetinget ikke blevet nået. Der er den meget store forskel på de sociale selskaber og det private byggeri, at de sociale selskaber ikke har rådighed over opsparringen på prioriteterne, idet